

Vatten och avlopp

Bokslut 2022

Det är bara vatten.

Innehåll

1. VATTEN OCH AVLOPP	3
2. VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET	4
3. VA-TAXAN	4
4. GRUNDUPPDRAG	5
5. PERSONAL	5
6. EKONOMISK ANALYS	6
7. INVESTERINGAR	6
8. FRAMTID	7
9. BILAGA	9

1. Vatten och avlopp

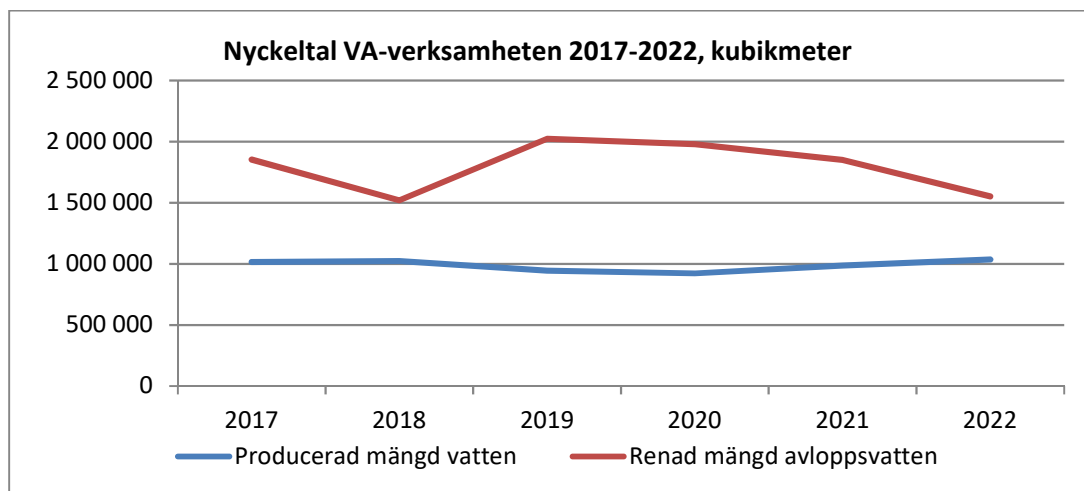
Verksamheten ska leverera och säkerställa ett rent och friskt vatten till sina kunder och uppfylla de lagar och förordningar enligt den lagstiftning som styr kommunens ansvar för vatten- och avloppsförsörjning. Verksamheten ska rena det vatten som kommer till avloppsreningsverken så att påverkan på miljön blir så liten som möjligt samtidigt som lagar och myndighetskrav uppfylls. VA-verksamheten ingår som en del i samhällsbyggnadskontoret.

Statistik för produktion av dricksvatten samt renad mängd avloppsvatten enligt nedan.

Nyckeltal, VA & avfall (kubikmeter)					
	2022	2021	2020	2019	2018
Producerad mängd vatten	1 035 326	985 844	921 645	945 107	1 022 135
Debiterad mängd vatten	529 336	490 850	531 615	542 895	608 559
Renad mängd avloppsvatten	1 552 936	1 850 854	1 979 284	2 022 320	1 519 448
Debiterad mängd avloppsvatten	511 309	512 687	554 712	529 550	597 728

Den debiterade mängden dricksvatten ligger under 2022 på samma nivå som den gjorde år 2020. Det produceras mer dricksvatten och avloppsvatten än vad vi debiterar.

Orsaken är utläckage- och inläckage i vårt ledningsnät. Detta visar tydligt på behovet av fortsatt sanering av ledningsnätet.

Grundvattennivån i de kommunala vattentäkterna kontrolleras normalt regelbundet genom avläsning en gång per månad. På grund av den ansträngda personalsituationen har avläsningarna under 2022 skett under februari och april. Det har dock inte varit någon brist på grundvatten i de kommunala grundvattentäkterna under året.

2. Viktiga händelser under året

VA-planen som ligger till grund för den strategisk VA-planering för de kommande tolv åren beslutade av kommunfullmäktige i februari.

VA-enheten har påbörjat planeringen och informationen om projektet med överföringsledning mellan Landeryd och Hyltebruk. Projektet har varit vilande sedan augusti 2022, eftersom projektledaren har slutat och rekryteringen efter en ny projektledare ännu inte gett något resultat.

Arbetet med uppdatering av vattenskyddsområden och ansökan till nya vattendomar gällande Drängsereds, Långaryds, Landeryds och Unnaryd vattentäkter har pågått under året och fortsätter under 2023.

Projekt för utbyte av vattenledning samt serviser för vatten och avlopp har genomförts på Mossgatan och Landerydsvägen i Hyltebruk. Arbetena var i stort sett klara under 2022, men återställningsarbeten för Landerydsvägen genomförs 2023.

Relining av spillvattenledningar i Rydöbruks samhälle har fortsatt även under 2022.

Under 2022 har det varit flera vattenläckor till följd av att vattenledningarna på flera håll är gamla. Detta har inneburit ökat behov av reparationer och återställning efter dessa arbeten.

Den största och mest uppmärksammade händelsen under året drabbade VA-abonenterna i Unnaryd i början av november då vattenverket fick stängas ner på grund av att det fanns en risk för att det hade skett en för hög dosering av den kemikalie (kaliumpermanganat) som används i vattenverket för att rena vattnet från järn och mangan. Detta innebar att VA-enheten gick ut med en uppmaning både via sms och i ett VMA om att inte dricka eller använda vattnet innan det hade kunnat säkerställas att det inte kunde handla om skadliga mängder.

Samhällsbyggnadskontorets krisledningsorganisation aktiverades för att hantera händelsen och kommunikationen kring den. Händelsen medförde att vattenverket stängdes och fick startas upp på nytt. Under tiden skedde nödvattenförsörjning i enlighet med nödvattenplanen. Utvärdering av händelsen pågår. Revidering av nödvattenplanen ska genomföras under 2023 och det är viktigt att ta med erfarenheterna från händelsen vid uppdateringen så att planen kan bli ett ännu bättre stöd i framtiden.

3. VA-taxan

Utgångspunkten för VA-taxa är att avgifterna ska täcka kommunens hela kostnad för den kommunala VA-försörjningen, inklusive kapitalkostnader för investeringar enligt VA-planen. Den sammanvägda bedömningen gjordes under året att intäkterna från

brukningsavgifterna behövde öka med 6%. Sammanvägningen utgick från olika faktorer: tidigare underskott, ökning av personalkostnader (inkl. nytt pensionsavtal), inflationen och de prisökningar som denna medför samt investeringar enligt beslutad VA-plan. Med detta som bakgrund beslutade kommunfullmäktige i december att höja brukningsavgifterna i VA-taxan med 6%.

Inför 2023 gjordes också en översyn gjorts av VA-taxan utifrån en ny standard från Svenskt Vatten, P120. Detta har gjorts för att göra taxan tydligare och mer rättvis. Detta innebär att vissa inbördes justeringar har gjorts av nuvarande brukningsavgifter och att de därefter höjts med ett index på 6%.

4. Grunduppdrag

Kommunens grunduppdrag, styrs till stor del av lagstiftningar, förordningar, föreskrifter och invånare men även politiken styr via styrande dokument. Det är i kvalitetsstyrningen som grunduppdraget följs upp och utvärderas för att visa om grunduppdraget uppfyller god kvalitet eller inte. VA-verksamheten har ett nyckeltal som följs upp här.

Andel tjänliga vattenprov och tjänligt med anmärkning

Provresultatet avser det egenkontrollprogram Hylte kommun har för att kontrollera vattenkvalitén. Resultatet kan bli tjänligt, tjänligt med anmärkning och otjänligt. Alla prov som ingår i den ordinarie kontrollen har varit tjänliga varav två tjänliga med anmärkning.

Även de extra prover som togs på dricksvattnet i Unnaryd under perioden 8-22 november till följd av händelsen på vattenverket den 6-7 november visade på tjänligt dricksvatten, varav två tjänliga med anmärkning.

Så som nyckeltalet är formulerat med målet 100 % andel tjänliga vattenprov och tjänligt med anmärkning är det uppfyllt. Detta trots händelsen i Unnaryd då VA-abonnenterna under en period först avråddes helt från att använda dricksvattnet och därefter uppmanades att koka det innan det användes till dryck eller matlagning. Detta beror på att beslutet om att stänga ner vattenverket inte grundade sig på analysresultat utan på att dricksvattnet färgats rosa av den kemikalie som används för vattenrening. Detta var ett tecken på att det gått ut för stora mängder kaliumpermanganat på dricksvattnenätet.

5. Personal

Personalstyrkan ute på driftanläggningarna består av fyra VA-tekniker och en driftingenjör. Personalen sköter sex vattenverk, sex reningsverk och ett antal pumpstationer (avloppsvatten), tryckstegringsstationer (dricksvatten) och ledningsnätet i kommunen.

Återvinningscentralen har tre medarbetare i sin personalstyrka och som även ansvarar för omlastningsytan och tillsynen på gamla deponier.

Personalstyrkan inne på kontoret består av sex tjänstemän. Renhållningssamordnare/utredare, projektledare, projektingenjör, driftingenjör, abonnentingenjör och VA- och renhållningschef.

Grundbemanningen är oförändrad men det har varit hög personalomsättning under året till följd av egna uppsägningar. Det har därför varit många vakanser under året och även viss föräldradighet. Detta har inneburit att personalstyrkan inte någon gång under året har varit fulltalig och att 50% av personalen som arbetar inom VA-området har börjat under 2022.

Fem nya personer har börjat på enheten; enhetschefen, driftingenjören samt tre VA-tekniker. Projektledaren slutade i augusti och tjänsten har sedan dess varit vakant beroende på svårigheter med att rekrytera. Projektledaren har under året i hög grad varit utlånad till gata/park och har periodvis endast arbetat 10% med VA-projekt.

6. Ekonomisk analys

Det som händer i omvärlden påverkar även VA-verksamheten. Bland annat innebär de ökande kostnaderna för el, transporter, anläggningsarbeten och kemikalier att verksamhetens kostnader ökar inom dessa områden, vilket också påverkar resultatet. Ett nytt avtal avseende kemikalier för vatten- och avloppsrening trädde i kraft under året, vilket medförde ett högre pris på kemikalier.

Underskottet på 839 tkr som fanns hos VA-kollektivet vid bokslut 2021 fördes över till 2022. VA-verksamheten visar en negativ avvikelse på 1 315 tkr efter årets slut trots en höjning av VA-taxan inför årets början med 2,1 procent. Flertalet vattenläckor har inneburit kostnader om 1 000 tkr under året varav en som medförde höga kostnader för reparation och återställning. Det finns inte medel avsatta i budgeten för så omfattande åtgärder och kostnaderna är därför högre än budgeterat. Detta i kombination med minskade intäkter då den debiterade vattenförbrukningen har varit lägre under senare delen av året gör att underskottet har ökat under 2022.

7. Investeringar

Investeringarna inom VA-verksamheten följer beslutad VA-plan och VA-verksamhetens helårsbudget för investeringar uppgår till 9 100 tkr. Vid bokslutet visar verksamheten en negativ avvikelse på 703 tkr. Verksamheten har en övergripande investeringsbudget, VA-verksamhet enligt nämnds prioriteringar. Denna budget finansierar de planerade projekt som finns specificerade i bifogad investeringsredovisning.

Projekt 151 VA enligt SBN:s prioritering visar en negativ avvikelse på 1 190 tkr vilket främst beror på åtgärderna på Landerydsvägen avseende cirka 400 m vattenledning och utbyte av serviser har blivit högre än beräknat. Den största delen av ökningen beror på att den lösning med provisoriskt vatten under byggtiden som entreprenören räknat på utgick från att de berörda fastigheterna fick hämta sitt vatten från dricksvattentankar under tiden som ledningen relinades. Eftersom detta inte bedömdes vara en acceptabel

lösning beslutades istället att lägga en ny vattenledning och använda befintlig vattenledning under byggtiden.

Alternativet hade varit att lägga ut och koppla in tillfälliga ledningar under byggtiden, men den totala kostnaden för detta hade blivit i nivå med att lägga en ny vattenledning och var därför ett sämre alternativ. Att kostnaderna bedöms bli högre än budgeterat beror också på generellt ökade kostnader och att trafikomläggningen fick planeras om och har blivit mer omfattande än den ursprungliga planen.

8. Framtid

Regeringen godkände i juni vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för perioden 2022-2027 och vattendelegationerna i respektive distrikt har därefter beslutat om åtgärdsprogrammen. Kommunerna har sex åtgärder i åtgärdsprogrammet. De som VA-verksamheten berörs av är framförallt:

Åtgärd 1 - *Kommunerna ska genomföra en förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande.* För VA-verksamheten innebär det behov av delaktighet i en sådan förvaltningsövergripande planering.

Åtgärd 3 - *Dricksvattenskydd. Kommunerna ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen.* För VA-verksamheten innebär åtgärden att revidera vattenskyddsområden som är inrättade före införandet av miljöbalken 1998. Åtgärden ska vara vidtagen senast 2025

Åtgärd 5 - *VA-plan inklusive dagvatten. Kommunerna ska upprätta eller revidera plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan) och genomföra åtgärder i enlighet med planen så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas. Samverkan ska ske med berörd länsstyrelse. Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras löpande.* För Hylte kommun innebär åtgärden att vi behöver se över VA-planprocessen och säkerställa att den följer kraven.

VA-planen beslutades av kommunfullmäktige i februari 2022 och ingår i Hylte kommuns övergripande VA-planering där VA-översikten beskriver nuläget och även förbättringsbehoven för den allmänna VA-anläggningen inom verksamhetsområdet, utanför nuvarande verksamhetsområde och generellt för hela kommunen. VA-strategin är det styrdokument som innehåller riktlinjer i olika frågor kopplade till vatten- och avloppsförsörjning. De största utmaningarna för att uppnå en hållbar VA-försörjning är att göra en realistisk planering av finansiering av VA-anläggningen för att minska sårbarheten på anläggningen, möta framtiden klimatförändringar och Hylte kommuns fysiska planering utifrån översiktsplanering och bostadsförsörjning.

En grov kostnadsuppskattning visar att det kommer att behövas minst 10 miljoner kronor årligen till stora VA-projekt inom och efter planeringshorisonten. I och med en förskjutning av investeringar i den tidigare VA-planen har även kostnader för framförallt reinvesteringar flyttats fram.

Tabell, Tidplan och kostnadsuppskattning, övergripande tabell för stora VA-projekt.

Period I. 2020–2023: 49,7 miljoner
Period II. 2024–2027: 51,9 miljoner
Period III. 2028–2031: 89,4 miljoner
Period III. 2032-2034: 96,4 miljoner
Bortom nuvarande planeringshorisont: 40 miljoner/period (10 miljoner/år)

Det finns även en förvaltningsövergripande dagvattenstrategi med syftet att skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar dagvattenhantering. Detta med avseende på vattenkvalitet samt risk för översvämning med hänsyn till ett förändrat klimat. Flera av VA-planens uppsatta mål har en koppling till dagvattenhanteringen. Ansvar för dagvattenfrågorna inom kommunen fördelas på flera aktörer vilket preciseras i dagvattenstrategin. I dagvattenstrategin har bland annat översvämningsrisker kartlagts. Den beskriver även olika typer av lösningar för att leda bort eller fördröja dagvatten på ett hållbart sätt.

Kommunen har många äldre ledningar vilket innebär att arbetet med sanering- och underhållsarbeten kommer att fortskrida. Vinsterna med sanering är en reducerad mängd tillskottsvatten till samtliga avloppsreningsverk. I sin tur resulterar detta i en mindre förbrukning av energi och kemikalier samt mindre risk för bräddningar.

Ytterligare ett fokusområde är underhåll och utveckling av dricksvattennätet. Motiv till detta är att minska störningar i vattendistributionen för boende och industrier. Vinsterna med saneringen är att reducera utläckage av rent dricksvatten som i sin tur resulterar i lägre kemikalier och energiförbrukning.

En stor utmaning inom VA-verksamheten framöver är också att behålla, utveckla och rekrytera den personal som krävs för de satsningar kommunen står inför.

För att klara framtida utmaningar behöver samverkansmöjligheter med andra kommuner utredas.

9. Bilaga

Resultaträkning

Mkr	Not	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Verksamhetens intäkter	1	28,7	28,8	27,4
Verksamhetens kostnader	2	-18,4	-18,4	-16,7
Avskrivningar	3	-7,5	-7,3	-7,1
Verksamhetens nettokostnad		2,8	3,1	3,5
Finansiella intäkter		-	-	-
Finansiella kostnader	4	-4,1	-3,9	-5,4
Resultat efter finansiella poster		-1,3	-0,9	-1,9
Årets resultat		-1,3	-0,9	-1,9

Balansräkning

Mkr	Not	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Tillgångar				
Materiella anläggningstillgångar	5	124,0	123,5	115,2
Summa anläggningstillgångar		124,0	123,5	115,2
Kortfristiga fordringar	6	2,5	1,8	4,0
Summa omsättningstillgångar		2,5	1,8	4,0
Summa tillgångar		126,5	125,3	119,2
Eget kapital				
Ingående värde	7			
Årets resultat		-1,3	-0,8	-1,9
Summa eget kapital		-1,3	-0,8	-1,9
Skulder				
Långfristiga skulder	8	126,4	125,3	119,3
Kortfristiga skulder	9	1,5	0,8	1,8
Summa skulder		127,8	126,1	121,1
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		126,5	125,3	119,2

Noter till resultaträkningen.

Not 1	Verksamhetens intäkter (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	Brukningssavgifter, externa	28,6	28,6	27,4
	Bidrag, externa	0,0	0,1	-
	Övrigt, externa			-
	Realisationsvinster			-
	Övrigt, interna			-
	Brukningssavgifter, interna	0,1	0,1	0,0
	Summa verksamhetens intäkter	28,7	28,8	27,4
Not 2	Verksamhetens kostnader (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	<i>Externa kostnader</i>			
	Personalkostnader	4,3	4,5	4,1
	Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	1,6	1,5	1,3
	Bränsle, energi och vatten	3,9	3,3	2,7
	Köp av verksamhet och tjänster	6,6	5,3	5,0
	Lokal- och markhyror	0,0	0,0	0,0
	Övriga kostnader	0,6	2,4	2,2
	<i>Summa externa kostnader</i>	<i>17,0</i>	<i>17,0</i>	<i>15,2</i>
	<i>Interna kostnader</i>			
	Tillsynsavgift	0,2	0,2	0,2
	Administration	0,8	0,8	0,8
	Övriga kostnader	0,4	0,4	0,4
	<i>Summa interna kostnader</i>	<i>1,3</i>	<i>1,4</i>	<i>1,5</i>
	Summa verksamhetens kostnader	18,4	18,4	16,7
Not 3	Avskrivningar (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	Byggnader och tekniska anläggningar	7,5	7,3	7,1
	Summa avskrivningar	7,5	7,3	7,1
Not 4	Finansiella kostnader (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	Internränta	4,1	3,9	5,4
	Summa finansiella kostnader	4,1	5,4	5,4

Noter till balansräkningen.

Not 5	Mark, byggnader och tekniska anläggningar (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	Anskaffningsvärde	267,4	259,4	243,8
	Ackumulerade avskrivningar	-142,7	-135,2	-127,9
	Ackumulerade nedskrivningar	-0,7	-0,7	-0,7
	Bokfört värde	124,0	123,5	115,2
	Redovisat värde vid årets början	123,5	115,2	122,0
	Årets investeringar	8,0	15,6	0,3
	Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0
	Återförda nedskrivningar	-	-	-
	Årets avskrivningar	-7,5	-7,3	-7,1
	Överföring till eller från annat slag av tillgång	-	-	-
	Övriga förändringar	-	-	-
	Redovisat värde vid årets slut	124,0	123,5	115,2

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar med undantag för mark som bedöms ha ett

Not 6	Kortfristiga fordringar (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	Kundfordringar	1,2	1,0	2,2
	Upplupna intäkter/förutbetalda kostnader	-	-	-
	Fordran på VA-kollektivet ¹	1,3	0,8	1,9
	Summa kortfristiga fordringar	2,5	1,8	4,0

Not 7	Eget kapital (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	Ingående eget kapital	-	-	-
	Resultatbalansering föregående år	-	-	-
	Ingående eget kapital efter resultatbalansering	-	-	-
	Årets resultat	-1,3	-0,8	-1,9
	Summa eget kapital	-1,3	-0,8	-1,9

Not 8	Långfristiga skulder (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	Låneskuld	124,7	132,2	117,7
	Anslutningsavgifter	1,6	1,4	1,6
	Summa långfristiga skulder	126,4	133,6	119,3

Anslutningsavgifter periodiseras linjärt under samma nyttjandeperiod som motsvarande tillgång har.

Not 9	Kortfristiga skulder (Mkr)	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
	Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	1,5	0,8	1,8
	Summa kortfristiga skulder	1,5	0,8	1,8